

Pandemi Dönemindeki İnfodemik İçeriklerin Bireylerin Haber Okuma Deneyimi Üzerindeki Etkisi

The Effect of Infodemic Contents On People's News Reading Experience During The Pandemic Period

İrem Yeniceler Kortak, Arş. Gör., İstanbul Arel Üniversitesi, iremyeniceler@arel.edu.tr
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5375-8013>

Öz

Dijitalleşmeyle birlikte internet üzerinde birçok bilginin dolaşıma girmesi durumu ortaya çıkmıştır. Var olan bu bilgi çeşitliliğibireylerin doğru ve yanlış kavramlarına yüklediği anlamlar arasındaki farkı silikleştirmiştir. Öyle ki internette daha önceden doğru kabul edilen bilgilerin yanlış olduğu gösterilmiş ya da doğruluğuna inanılmayan bilgiler ispatlanmıştır. Bilginin doğru ya da yanlış olarak sıfatlandırılmasının yanı sıra sayı olarak çokluğunu belirtmek noktasında birtakım kavramlar ön plana çıkmıştır. Buna örnek olarak özellikle pandemi döneminde halkı bilinçlendirmek ve var olan hastalık ortamını anlamak amacıyla ortaya çıkan haberlerin, infodemi olarak tanımlanabileceği

düzye artışı göstermesi verilebilmektedir. Sözü edilen infodemikavramı doğru olmayan bilginin büyük bir hızla yayılarak artışı gösterdiği bir ortamı işaret etmektedir. Bu çalışmada da özellikle pandemi döneminin bir infodemi olarak ilan edilmesine paralel olarak bu dönem içinde yayılan içeriklerin bireylerin haber okuma deneyimini nasıl etkilediği nitel araştırma yöntemi olan odak grup yöntemi kullanılarak araştırılmıştır. Araştırma neticesinde bu dönemde birçok bireyin doğru sanıp sonrasında yanlış olduğunu öğrendiği haberlerin var olduğu, haber sayısının artışı göstermesiyle birlikte bireylerin haber okuma eyleminden uzaklaştığı, birçoğunun haberi sonradan okumak üzere ertelediğigörülmüştür.

Abstract

With digitalization, a lot of information has come into circulation on the internet. This diversity of knowledge has blurred the difference between the meanings that individuals attribute to the concepts of right and wrong. So much so that the information previously accepted as correct on the Internet has been shown to be incorrect or information that is not believed to be true has been proven. In addition to qualifying information as true or false, some concepts have come to the fore in terms of specifying its multiplicity as a number. An example of this is the increase in the news that emerged in order to raise public awareness and understand the existing disease environment, especially during the pandemic period, at a level that can be defined as an infodemic.

The aforementioned concept of infodemi indicates an environment in which inaccurate information spreads rapidly and increases. In this study, in parallel with the declaration of the pandemic period as an infodemic, how the contents spread during this period affected the news reading experience of individuals was investigated using the focus group method, which is a qualitative research method. As a result of the research, it was seen that there were news that many individuals thought to be true and then learned to be false, that with the increase in the number of news, individuals moved away from the act of reading news, and many of them postponed the news to read it later.

Anahtar Kelimeler

Keywords

Pandemi, İnfodemi, İçerik, Dijitalleşme, Haber
Pandemic, Infodemia, Content, Digitization, News

Geliş Tarihi / Recieved: 12. 03. 2022, Kabul Tarihi / Accepted: 08. 06. 2022

Kortak Yeniceler, İ. (2022). Pandemi dönemindeki infodemik içeriklerin bireylerin haber okuma deneyimi üzerindeki etkisi.

Yeni Medya, 2022(12), 340-354. <https://doi.org/10.55609/yenimedya.1085584>

Giriş

Web 2.0 olarak açıklanan ve kullanıcıların kendi içeriklerini oluşturabilmesine imkan tanıyan teknolojilerin gelişimine paralel olarak internette oluşan çok sesli ortamın bilginin kaynağını silikleştirdiği görülmektedir. Çok sayıda bilginin yeşerdiği platformlar içinde rakipleri içinden sıyrılabilmek, okuyucu kazanabilmek ve bunun neticesinde de maddi kazanç sağlamak amacıyla doğruluğu olmayan ancak okuyucu kitlesinin ilgisinin çekilmesinin amaçlandığı içerikler artış göstermektedir. İnternet üzerindeki anonimlik durumu da bu noktada kişilerin doğru olmayan içeriklerin kaynağını bulmasını da zorlaştırmaktadır.

İnternet üzerinde bilginin kaynağının belirsiz olması durumu habercilik mesleğinin de birçok noktadan sınanmasını getirmiştir. Buna göre internet tabanlı birçok platform kendi haber üretme mekanizmalarını geliştirmiş ve bu noktada haberin doğruluğunun teyit edilmesi de zorlaşmıştır. Sayısız bilginin yanı sıra kaynağın bilinmeyen konumu kişilerin okudukları haberin doğruluğu konusunda bilgi almasının da önünde bir engel olmuştur. Özellikle halkın bilgiye ihtiyacının daha çok arttığı durumlar göz önüne alındığında doğru bilginin değeri daha çok anlaşılmaktadır.

Halkın daha önce tecrübe etmediği bir durumla karşı karşıya gelmesi, bu alanda oluşturulan her türlü içeriğin önem kazanmasını getirmektedir. Buna örnek oluşturacak olan pandemi döneminde internetin kullanımının artmasının paralelinde bilgiye erişim için harcanan zaman da artış göstermiş, bireyler kendilerinin ve çevresindekilerin sağlığı için çoğu zaman bu ortamda yayınlanan içerikleri dikkate almıştır. Bu dönemin infodemi olarak tanımlanmasında oluşturulan içeriklerin niteliğine yönelik sorguyu ve kişilerin infodemi ortamında haber okuma deneyimlerinin araştırılmasını getirmiştir.

Araştırma kapsamında yapılan odak grup çalışmasında bireylerin birçok haberi hatırlamadığı ve haber ihtiyacını büyük oranda sosyal medya üzerinden karşıladığı görülmüştür. Buna göre sosyal medya üzerinde kişilerin haberlere sadece göz gezdirmesi ve daha sonrasında yanlış olduğu kanıtlanan bilgilerin hatırlanmaması kişiler üzerinde okuduğu habere karşılık gelen bir eylemsizlik olduğunu göstermiştir. Yalan haberle mücadele etme noktasında katılımcıların birçok yöneme başvurması ve bu dönemde internette var olan bilginin karmaşıklık yarattığının düşünülmesi de doğru orantılı olarak, dönemin infodemik yönüne dikkat çekmiştir. Kişiler okuduğu haberler üzerindeki bilgilerin doğruluğundan yeterince emin olmasalar da bu dönemde birçok haber daha sonradan okunmak ve uygulanmak için kaydedilmiş ya da ertelenmiştir. Buna göre katılımcılar kimi zaman farkında olmadan infodemi ortamının içine dahil olmakta ancak bu esnada buna karşılık da bir bilinç geliştirme çabası içine girmektedir.

Pandemi Kavramına Bir Bakış

Dünya Sağlık Örgütü, sağlığı sadece hastalık ya da sakatlık durumlarının olmayışı olarak değil; fiziksel, ruhsal ya da sosyal açıdan bütüncül iyilik durumu olarak tanımlamaktadır (WHO, 1946). Bu kapsamda bireylerin sağlıklı olarak tanımlanabilmesi fiziksel ve ruhsal bir bütün olarak değerlendirilmeyi gerektirmektedir. Kelime anlamı olarak hastalık teriminin; eski Fransızca ve Latin dillerinde yer alan “dis-ease” yani rahatlığın olmayışı ve yeterli alanın bulunmaması kelimelerinden türetildiği düşünülmektedir (Boyd, 2000). Hastalığın işaret ettiği bu ortam, kimi zaman hijyenik kuralların zorunlu kılındığı alanlar yaratmakta kimi zaman da kişilerin birbirleriyle aralarına mesafe koymaları durumunu getirmektedir. DSÖ'nün tanımından hareketle, var olan iyilik durumunun eksikliğinde ortaya çıkan hastalık durumları yayılım şekline göre farklı isimlendirmelere tabi tutulmaktadır. Bu çerçevede hastalıkların yayılım şekilleri kimi zaman

bireysel, kimi zaman yerel veya kimi zaman dünya ekseninde olabilmektedir. Bu noktadan hareketle pandemi, çok sayıda kişiye hızla bulaşarak artış gösteren ve dünya genelinde birçok ülkeyi etkilemiş olan salgın hastalıkların ortaya çıkardığı duruma verilen isim olmaktadır. Özellikle bir pandemiden söz edilmesi için hem bireysel hem de kolektif açıdan birtakım kurallara bağlı kalmak gerekmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'ne göre, pandeminin oluşması için üç kriterin oluşmuş olması gerekmektedir (akt. Yıldız, 2017: 305):

- Toplumun daha önce etkisi altında kalmadığı bir hastalığın oluşması,
- Hastalığa neden olan etkenin bireylere bulaşarak tehlikeye sebebiyet vermesi,
- Hastalık etkeninin bireyler arasında kolay ve sürdürülür bir şekilde yayılması.

Bu esnada epidemi ve pandemi birbirleriyle karıştırılan iki kavram olarak yer bulmaktadır.

Epidemi kavramı, bulaşıcı herhangi bir hastalığın sadece belirli bir alan içinde salgına dönüşmesi; pandemi bu durumun artan bir şekilde o salgının var olan alanının da dışına taşması neticesinde geniş bir nüfusu etkilemeye başlamasından itibaren konuşulmaktadır. Son yirmi yıl içinde gerçekleşen epidemik ve pandemik hastalıklar aşağıdaki şekilde görselleştirilmiştir.

Görsel 1: Son 20 Yıl İçerisinde Görülen Önemli Salgın Hastalıklar (WHO, 2018).

Tablo incelendiğinde H1N1 virüsünün var olan diğer hastalıklara göre daha geniş bir çevreye yayıldığı ve bir pandemi durumunu yaşattığı görülmektedir. 2018 yılında hazırlanan bu tabloya 2020 yılının ilk aylarında yayılması hızlanan ve kısa süre içinde bir pandemiye dönüşen koronavirüs de eklenebilmektedir. Koronavirüs, 5 Ocak 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından salgın olarak tanımlanırken 11 Mart 2020 tarihinde bir pandemi olduğu açıklanmıştır. Koronavirüs hastalığı 2020 yılı için dünyanın yaşadığı en büyük pandemi olarak tarihe geçmiştir. Buna bağlı olarak okullarda eğitim internet ve televizyon üzerindeki belirli kanallar üzerinden yapılmaya başlanmış, iş yerlerinde evden çalışma modeline geçilmiş, belirli alanlarda maske takma zorunluluğu gelmiş, haftasonu sokağa çıkma konusunda kısıtlamaya gidilmiş ve birçok etkinliğin internet üzerinden yapılması durumu yaşanmıştır. Bu durumlar hem kişisel hem de toplumsal hayatlarda öncekilerden farklı bir yol izlenmesinin de önünü açmıştır. Hastalığı yenmeye ve hızını azaltmaya yönelik yapılan önlemler arasında en yaygın olanları ise maske kullanımı, mesafenin ayarlanması ve temizliğe özen göstermek olmuştur.

Her ne kadar koronavirüsler (CoV) bireyler üzerinde ağırlıklı olarak soğuk algınlığına benzer seviyede belirtiler gösteren bir RNA virüs ailesi olarak bilinmiş olsa da aynı familyaya mensup

olan SARS-CoV ve MERS- CoV, bu virüsün daha ciddi hastalıklara sebep olabileceğini göstermiştir (Budak & Korkmaz, 2020: 65). Öyle ki bu dönemde dünya üzerinde birçok ülkenin sağlık sistemi çökme noktasına gelmiş ve hastanelerde uygun yer bulunamamıştır. Hastalığı hafif geçirenler ve çok şiddetli geçirenler olduğu gibi virüsün belirtilerini hiç göstermeden pozitif çıkanlar da olmuştur. Ancak virüsün büyük oranda ölümle sonuçlanması ve iyileşen hastalarda bile belirli tahribatların kalabilmesi durumu konuyla ilgili olarak daha çok inceleme yapılmasına sebep olmuştur.

Koronavirüs; yüksek derecelerde ateş, kuru öksürük ve kas ağrısı belirtileriyle daha çok hissedilir hale gelmiştir. Konuyla ilgili yapılan araştırmalar, virüsün kişide var olduğunun beşinci günde tam olarak ortaya çıktığını ancak on dört günlük bir kuluçka süresinin de bulunduğunu göstermektedir. Bazı hastalarda ise nadiren baş ağrısı, tat ve koku kaybı, kızarıklıklar ve renk değişimleri de görülmüştür. Hastalık, bazı vakaların evde dinlenmesiyle geçebilecek düzeydeyken bazılarında solunum desteğine ihtiyaç duymaktadır.

Boberg vd. virüsün kendisinin küresel yayılmasına paralel olarak, başka bir tür salgın geliştirildiğini ifade etmiştir (2020: 2). Bunlar; sosyal medya, video, video dahil olmak üzere çevrimiçi medya aracılığıyla paylaşılan komplo teorileri, yanıltıcı söylentiler, dezenformasyon ve yalanlar, ve haberleşme platformları olabilmektedir. Bu bilgiler sonrasında bireyleri hem yanıltmış hem de büyük oranda bir belirsizliğe sürüklemiştir. Bilgilerin sayıca çokluğu bir noktadan sonra da bireyleri doğru bilgiyi seçememe durumuna getirmiş, toplum üzerinde yerel ve uluslararası düzeyde bir bilgi kirliliği hakimiyeti söz konusu olmuştur.

İnfodemik İçerik ve Haber

Koronavirüs hastalığı tüm dünyayı etkisi altına almış ve özelliklesaglık alanında ortaya konan haberlerin gerek konusunda gerek de kapsamında birtakım farklılıklar getirmiştir. Salgın, Çin tarafından Aralık 2019 tarihinde dünyaya ilan edilmiş, geleneksel ve sosyal medyadaki sahte haberlerin, yanlış bilgilerin yaygınlık kazanmasını başlatmıştır.(Akgül, 2020: 427). Oluşturulan bu yalan haberler, salgının oluşturduğu korku ve belirsiz bir ortam içinde sorgulanmadan ve doğrulanmadan paylaşılmıştır. Bu tarz haberlerin hızlı bir şekilde yayılım göstermesinin bir diğer nedeni de koronavirüs sebebiyle ev içinde kalmış olan bireylerin özellikle sosyal medyaya ve sosyal medyadan gelen haberlere normalden daha fazla maruz kalması olabilmektedir. Bu durumun sonucunda, Dünya Sağlık Örgütü de aynı şekilde salgına ilişkin sosyal medyada var olan bu bilgi kirliliğini “infodemi” olarak belirtmiştir. Eysenbach (2009: 1), infodemiolojinin özellikle internet gibi bir elektronik ortamda ya da bir popülasyonda nihai amacı halk sağlığı ve kamu politikasını bilgilendirmek olan bilginin dağıtım ve belirleyici bilimi olarak tanımlandığını belirtmiştir.

İlk infodemiolojik çalışma 1996 yılında yayımlanmış ancak bu tür bir araştırma ancak daha sonra tanınmış bir dergide yer bulmasıyla yaygın olarak tanınmıştır (Eysenbach, 2002: 763). Bu durum, infodemi kavramına yönelik yapılan tanımlamaların kökenlerinin günümüzden uzak tarihlere uzandığı göstermektedir. Geçmişten günümüze gelinceye değin infodemi alanında yapılan çalışmaların kapsamının genişlemesinin beraberinde aynı zamanda kavramın ifade ettiği durumlar da değişiklik göstermiştir.Yıllar içinde, infodemiolojik çalışmalar giderek popülerleşmiş, kronik hastalıklar, riskli davranışlar ve bulaşıcı hastalıklar gibi farklı alanlara odaklanmıştır (Sousa-Pinto vd., 2020: 2).

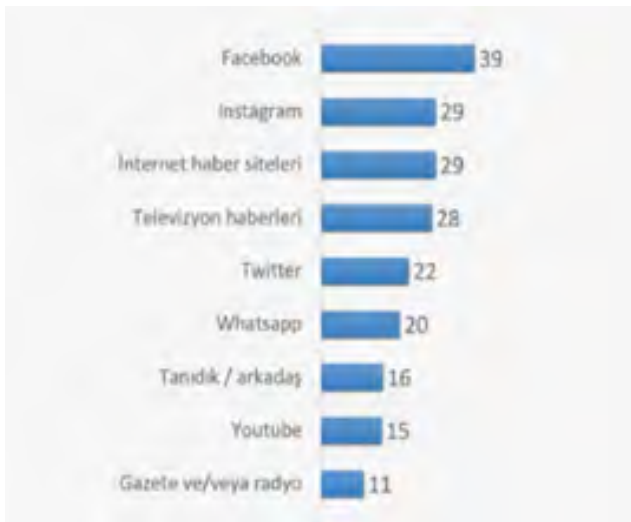
Salgını konu alan ve bilhassa sosyal medya üzerinde dolaşım içinde var olan bilgi kirliliği olarak da anılan infodemi kavramı, salgın ortamında en az virüs kadar etkili olarak güçlü bir manipülatif etkiye sahip olmaktadır. 'Enformasyon' (information) ve 'epidemi' (epidemic) kelimelerinin birleşimine dayanan 'infodemi' (infodemic), çevrimiçi ve çevrimdışı olarak yaşanan enformasyon çokluğunu ifade etmektedir (World Health Organization, 2020). Eysenbach (2020: 1), infodemiyolojinin şu anda halk sağlığı kuruluşları ve DSÖ tarafından pandemi sırasında ortaya çıkan önemli bir bilimsel alan ve kritik uygulama alanı olarak kabul edildiğini belirtmiştir.

Eysenbach (2020: 1) infodemiyoloji teriminin 2002'de ortaya çıkmış olsa da, infodemiklere veya yanlış bilgi salgınlarına ilişkin endişelerin neredeyse World Wide Web'in kendisi kadar eski olduğunu söylemiştir. Bunun nedenlerinden birini özellikle Web 2.0 teknolojisinin her bireye internet üzerinde söz hakkı tanıma imkanı vermesi oluşturabilmektedir. Bireylerin doğruluğu sorgulanmaksızın tek bir tıkla yaydığı, yorum yaptığı, katılım sağladığı her çeşit bilgi bu bağlamda bir infodemi probleminin oluşmasına ve gelişmesine sebep olabilmektedir. Pauliks (2020: 47), konuya örnek oluşturacak şekilde bireylerin kendisizliklerine da çevrelerinde bulunankişilerin sağlığını korumak için neyi yapmaları konusunda emin olmadığı zaman herhangi bir bilgi salgınına yoğunlaşabileceğini ya da uzatabileceğini belirtmiştir.

Koronavirüs döneminde üretilmiş olan doğru olmayan içerikteki haberleri Sarıoğlu & Turhan (2020: 824) üç başlık altında toplamıştır. Bunlardan ilki, hastalıktan korunmak için paylaşılan, aslı olmayan tavsiyelerdir. İkincisi virüsün kaynağını konu alan ve yayılımı ile ilgili kanıtlanmamış olan içeriklerdir. Üçüncüsü ise virüsün dünyanın değişik bölgeleri içinde meydana getirdiği kaotik ortamda paylaşılan bilgilerdir. Farklı kategoriler içinde sınıflandırılması mümkün olan bu bilgilerin temelde sebep olduğu kaotik ortam kaygı ve stres gibi duyu durum bozuklukları oluşturmuş, bireyleri güvensiz bir hale getirmiş ve hatta kimi durumlarda da fizyolojik anlamda sorunlara sebep olmuştur.

Eysenbach (2006: 248), infodemiyoloji araştırmalarının birçok durumun önünü açacağını belirtmiştir. Bunlar; sağlık durumuna ait bilgileri izlemek için güvenilir ve anlamlı göstergeleri, talep ve arz eğilimlerini, halk sağlığını iyileştirmek için internet kullanımının nasıl en üst düzeye çıkarılacağı konusundaki anlayış ve bulaşıcı hastalıklar, biyoterörizm ve salgınlar için erken uyarı sistemleri olarak açıklamaktadır.

Grafik 1. TRT'nin Araştırmasına Göre En Fazla İnfodemi İçerdiği Düşünülen Bilgi Kaynakları – Türkiye Geneli (%)

TRT Akademi tarafından yayımlanan infodemi araştırma raporuna göre Türkiye genelinde yapılan araştırmaya göre en çok sosyal medya araçları üzerinden infodeminin yayıldığı

düşünüldüğü görülmüştür. Buna göre yalan bilginin kişilerin kolaylıkla bilgi paylaşımı yapabileceği, paylaşımına açık platformlar üzerinden en fazla sayıda olduğu düşünülmektedir. Bu durum da infodeminin en çok sosyal medya üzerinden yayıldığına dair bir başka kanıtı oluşturmaktadır. Bu düşünceye paralel olarak sosyal medyada yaşanan infodemi salgınına bir önlem niteliğinde olması adına Mart ayının ikinci haftasında Facebook, LinkedIn, Reddit, Twitter ve YouTube gibi sosyal paylaşım platformları koronavirüs ile mücadele etme konusunda DSÖ ile beraber hareket edeceklerini açıklayarak ve bu konuda var olan dezenformasyonun önüne geçmek adına daha temkinli olacaklarını bildirmişlerdir (Yerlikaya, 2020: 3). Yalan haberin ortaya çıktığı kaynaktan gelen bilgilerin toplumu sarmalayan bir haber yığınının dönüştürmesi bu sebeple önem kazanmaktadır.

Gölbaşı vd. (2020: 128), Ebola salgını döneminde Gine, Liberya ve Nijerya'da enfeksiyondan korunma önlemleri ile ilgili Twitter sosyal medya mesajlarının bir hafta süre ile incelendiği ve mesajların "tıbben doğru, tıbben yanlış ve diğer" olmak üzere sınıflandırıldığı bir araştırmada sadece bir hafta içinde yanlış tıbbi bilgi içeren tweetlerin yaklaşık 15 milyon potansiyel okuyucuya ulaştığını ifade etmiştir. Bu örnek üzerinden de görülmektedir ki paylaşılan bilgiler kimi zaman kitleleri bilgilendirmekten ziyade onları kötü etkilemekte ve bu etkileşim sonucunda da kişilerin sağlıklarına varıncaya değin zararları görülmektedir.

Yang vd. de (2020: 1) konuyla ilgili olarak epidemiyolojik stratejilerin virüsle mücadele için toplu davranış değişiklikleri gerektirdiğini ve bu amaçla insanların güvendikleri medya kaynaklarından tutarlı ve doğru bilgiler almalarının önemli olduğunun altını çizmiştir. Böyle bir durumda, bireylerin güven duydukları ve koronavirüs salgınına anlamalarına yardımcı olma ihtimali olan kaynakları tanımanın kişilerin kendilerini, değer verdiklerini ve daha geniş toplulukları nasıl etkilediğini bilmek adına önemli olacağını düşünülmektedir.

Rovetta ve Bhagavathula (2020: 1), internetin sağlık bilgileri elde etmek için en büyük ve en hızlı kaynak olarak milyonlarca insanın her gün çevrimiçi olarak sağlık bilgileri aramasına elverişli bir zemin hazırladığını ifade etmiştir. Eysenbach da internetin daha önce ölçülemez olanı ölçülebilir bir hale getirdiğini belirtmiştir (2006: 248). Bu sayede kişilerin sağlık verileri, sağlık konusunda duyulan ihtiyaçlarına yönelik yaptıkları internet aramaları, takip ettikleri sağlık kuruluşları ya da hekimler kişilerin internet geçmişinde yer ederek bu alanda çok sayıda bilgi akışı sağlanmaktadır. Var olan bilgi akışı her zaman doğru bilgiler sunmamakta ve bu durum nüfus sağlığı üzerinde pozitif ya da negatif olarak etkinin ortaya çıkmasını getirebilmektedir. Buna istinaden infodeminin daha fazla negatif etki yaratmasının önüne geçebilmek amacıyla çeşitli önlemler alınması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Eysenbach, infodeminin yönetimi için dört dayanak önermiştir. Bunlar;

1) Bilgi izleme

2) e-Sağlık okuryazarlığı ve bilim okuryazarlığı kapasitesi oluşturmak

3) Doğruluk kontrolü ve bağımsız değerlendirme gibi bilgiyi arıtma ve kalite iyileştirmesi süreçlerini teşvik etmek.

4) Politik veya ticari etkiler gibi bozulma faktörlerini en aza indirgeyecek hatasız ve zamanında bilgi çevirisidir (Eysenbach, 2020: 2).

Yöntem

Çalışma kapsamında 10 kişilik bir odak grup oluşturulmuştur. Cinsiyetin dengeli bir şekilde dağılması istendiğinden dolayı çalışmada 5 kadın 5 erkek katılımcıya yer verilmiştir. Kümbetoğlu (2008: 34), odak grup görüşmesinin görüşülen katılımcıların belirli bir konuya ait olan düşüncelerini açıklamalarına imkân sunan bir teknik olduğunu belirtmiştir. Odak grup içindeki katılımcıların araştırmaya katılımı gönüllülük esasına göre olmaktadır. Bu tarz araştırmalarda gönülsüz bir katılım engellenmektedir (Morgan, 1997: 98).

Odak grup araştırmalarında amaçlanan nokta, sağlıklı bir tartışma ortamı yaratılarak araştırma konusu edinen olaya karşılık değerlendirme ve farklı bakış açıları elde etmektir (Baş vd., 2008: 103). Odak grup görüşmeleri, araştırmacının hazırlamış olduğu soruların araştırmaya katılan kişilere sorması ve elde etmiş olduğu verileri yorumlaması sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bu sayede katılımcıların belirlenen araştırmanın konusuyla alakalı olarak derinlemesine bilgi vermesi, tutum ve görüşlerini açıklaması ve daha sonrasında yapılacak olan çalışmalara zemin hazırlayacak verilere sahip olması ön planda tutulmuştur.

Çalışmanın yürütülebilmesi adına tüm katılımcılarla yüz yüze görüşme yapılmıştır. Burada katılımcıların kendi fikirlerini verebilmesi adına uygun ortam oluşturulmuş ve verilen cevaplar katılımcıların izni dahilinde ses kayıt cihazlarıyla da kaydedilmiştir. Çalışmada verilerin analiz edilmesi için Jamovi programı kullanılmıştır. Çalışmada katılımcılara ait demografik bilgilerin alınmasının ardından pandemi döneminde medyayı kullanım durumları, haber okuma sayıları ve bu haberlerde herhangi bir aksi durumla karşılaşma durumları sorulmuş ve verilen cevaplar analiz edilmiştir. Analiz sırasında Jamovi programına yüklenen tüm bilgilerin grafik olarak çıktılarını elde edilerek veri görselleştirme yoluyla açıklama yoluna gidilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, özellikle pandemi döneminde büyük bir tehlike olarak görülen infodemi kavramının bireylerin hayatları içerisindeki etkisini ölçmek ve haber okuma deneyimlerini ne şekilde etkilediğini test etmektir. Ayrıca; katılımcıların yaş, eğitim durumu, cinsiyet gibi özellikleri itibarıyla de haber okuma düzeylerinde bir farklılık durumu yaşanıp yaşanmadığını saptamak amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Çalışmada katılımcıların belirlenmesi amacıyla gelişigüzel örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem çerçevesinde belirlenen örnekleme uygun olarak bir evrenin parçası seçilmektedir. Buna göre seçilen katılımcıların 18 yaş üzeri olması ve aktif olarak teknolojik cihazları kullanma becerisine sahip olması dikkate alınmıştır. Bununla birlikte çalışma içindeki katılımcıların pandemi döneminde internet üzerinden haber okuma eylemini gerçekleştirmiş olmaları da önem taşımaktadır.

Araştırmanın Soruları

Araştırma kapsamında katılımcıların cinsiyet, yaş ve nüfusa bağlı olduğu şehir gibi demografik bilgilerinin alınmasının ardından sorulan sorular bu şekildedir:

- Hangi araçlar vasıtasıyla haber ihtiyacınızı karşılıyorsunuz?
- Ne sıklıkla yanlış haber görmektesiniz?
- Pandemi dönemindeki bilginin karmaşa yarattığını düşünüyor musunuz?

- Pandemi döneminde yalan içerikli bir haberle karşılaştınız mı?
- Yalan haberle mücadele ediyor musunuz?
- Pandemi döneminde okuduğunuz haberlerin kaçını hatırlıyorsunuz?
- Pandemi döneminde habere ilişkin tutumunuz nasıl oldu?
- Okuduğunuz haberlerin kaç tanesini hatırlıyorsunuz?
-

Bulgular

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Kodu	Cinsiyet	Yaş	Nüfusa Bağlı Olduğu Şehir
K1	K	18	İstanbul
K2	K	22	Yalova
K3	K	19	İstanbul
K4	K	20	Mersin
K5	K	20	Trabzon
K6	E	18	Edirne
K7	E	18	Tekirdağ
K8	E	22	İstanbul
K9	E	21	Batman
K10	E	23	Giresun

Yaşları 18-23 arasında değişen odak grup katılımcılarının 5'i erkek ve 5'i kadındır. Katılımcıların nüfusa bağlı oldukları şehirler farklılık göstermekte ve İstanbul, Yalova, Mersin, Trabzon, Edirne, Tekirdağ, Batman ve Giresun illerine kayıtlı katılımcılar bulunmaktadır. Katılımcıların gizliliğini korumak amacıyla K koduyla kodlanmış ve verdikleri cevaplar da aynı kodla kaydedilmiştir. Katılımcıların tümü üniversitelerin lisans bölümü öğrencisidir.

Tablo2. Katılımcıların Haber İhtiyacını Karşıladiğı Kanal

Platform Adı	Katılımcı Sayısı	Yüzde İçindeki Yeri
İnternet Siteleri	4	40.0 %
Sosyal Medya	6	60.0 %
Basılı Gazeteler	-	0 %

Bu dönemde haber ihtiyacı en çok sosyal medya üzerinden karşılanmıştır. Katılımcıların yarısından çoğu sosyal medyayı tercih ederken hiçbir katılımcı basılı gazetelere haber almak için başvurmamıştır. K3 kodlu katılımcı, pandemi döneminde özellikle evde kalınan zamanlarda sosyal medyaya erişimin daha hızlı olması sebebiyle sürekli olarak oradan haber aldığını belirtirken K5 kodlu katılımcı da benzer şekilde sürekli çevrimiçi kaldığını ve bu durumun da basılı gazete yerine daha kolay erişim imkanı olan internet sitelerine kendini ittiğini belirtmiştir.

Sosyal medyanın ardından gelen internet siteleri ise gözle görülür şekilde bir tercih edilebilirliğe sahip olmuştur. Sosyal medya üzerinden kaynağı belirsiz bilgilerin daha fazla yayılması ihtimali düşünüldüğünde katılımcıların daha fazla infodemiye maruz kaldığı tahmin edilmektedir.

Tablo 3. Katılımcıların Yalan Haber Görme Durumları

Katılımcı Cevabı	Katılımcı Sayısı	Yüzde İçindeki Yeri
Evet	10	100 %
Hayır	-	0 %

Katılımcılara pandemi döneminde önce doğru kabul edip sonrasında yalan olduğu tespit edilmiş bir haberi görüp görmeme durumları sorulduğunda tamamı bu şekilde bir bilgiyle en az bir kez karşılaşmış olduğunu belirtmiştir. Öyle ki K9 kodlu katılımcı, önceden güvenerek takip ettiği haber sitelerine bile bu sebepten dolayı artık çekimser durduğunu belirtmiştir.

Bu durum, özellikle pandemi döneminde ortaya çıkan habercilik içinde doğruluğun teyit edilmesi noktasını daha hassas bir hale getirmektedir. Bu dönem içinde var olan yanlış haberlerin boyutu kimi zaman bireylerin sağlığıyla ilintili olduğundan, yalan haberin geldiği bu nokta incelenmeye değer bir konu haline gelmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların Pandemi Döneminde Var Olan Bilginin Karmaşa Yaratma Durumu Konusundaki Görüşleri

Katılımcı Cevabı	Katılımcı Sayısı	Yüzde İçindeki Yeri	
Evet	10	100.0 %	
Hayır	-	0 %	

Katılımcıların tamamı pandemi döneminde var olan bilginin karmaşa yaratacağını belirtmiştir. K6 kodlu katılımcı, pandemi döneminde özellikle hastalıktan korunma amacıyla çıkan birçok haberin kişiler üzerinde bir kargaşa durumuna yol açtığını belirtmiş ve konuyla ilgili olarak da internette okuduğu bilgileri uygulaması sonucu hayatını kaybeden kişileri göstermiştir. Benzer şekilde K3 kodlu katılımcı da pandemi döneminde maske kullanımıyla ilgili yer alan haberlerin ikiye bölünmesi sebebiyle uzun bir süre ne yapacağı konusunda kafasının karıştığını belirtmiştir.

Özellikle önceki sorular içinde doğru bilinen bilgilerin yanlış olması durumunun öne çıktığının görülmesi, bu durumu destekler niteliktedir.

Tablo 5. Katılımcıların Yalan Haberle Mücadele Etme Durumu

Yalan Haberle Mücadele Durumu	Katılımcı Sayısı	Yüzde İçindeki Yeri
Evet	8	80.0 %
Hayır	2	20.0 %

Pandemi döneminde yalan haberle mücadele etme durumu sorulduğunda katılımcıların %80'i yalan haberle mücadele ettiğini, %20'si ise yalan haberle mücadele noktasında bir davranış geliştirmediğini ifade etmiştir. Katılımcılar arasından K5 kodlu katılımcı yalan haberle ne şekilde mücadele edebileceğine yönelik çok bilgisi olmaması sebebiyle bir davranışta bulunmadığını belirtmiştir. K1 kodlu katılımcı ise yalan haberleri ortaya koyan birçok platformun internet sitesi ve sosyal medya hesaplarını takip ettiğini açıklamıştır.

Tablo 6. Katılımcılarda Haberlerin Hatırlanma Durumu

Hatırlanan Haber Sayısı	Katılımcı Sayısı	Yüzde İçindeki Yeri
1-2	2	20.0 %
3-4	2	20.0 %
5 ve üzeri	-	-
Hatırlamıyorum	6	60.0 %

Bu dönem içinde katılımcıların çok sayıda haberi akıllarında tutamadığı görülmektedir. 3 ila 4 haberi hatırlayan katılımcılar ile 1 ila 2 haberi hatırlayan katılımcı sayısının eşit olduğu gözlemlenmiştir. 5 ve üzeri sayıda haber hatırlayan katılımcı ise bulunmamaktadır. K2 kodlu katılımcı bu dönemde çok fazla bilgi yoğunluğu olması sebebiyle haberleri aklında tutamadığını belirtirken K9 kodlu katılımcı da benzer şekilde her gün yenilenen haber içeriğinin hafızasında bir karmaşa yarattığını belirtmiştir. Hiçbir haberi hatırlamayan katılımcılar ise çalışmanın büyük bir bölümünü oluştururken aynı zamanda bu durum var olan haber yoğunluğunun bellek içinde çok uzun sürelerde tutulamaması durumuna da işaret etmektedir.

Tablo 9. Katılımcıların Haber Tutumları

Katılımcı Cevapları	Katılımcı Sayısı	Yüzde İçindeki Yeri
Haberlere sadece göz gezdirdim, istediğim zaman da geri döndüm	3	30.0 %
Her habere vakit ayırmaya çalıştım	-	-
Haber okumaktan uzaklaştım	3	30.0 %
Haberlerin sayısının fazla olmasından dolayı hepsini okuyamadım	4	40.0 %

Katılımcıların bu dönem içindeki haber tutumları sorulduğunda büyük bir çoğunluğunun haberin sayısının fazla olmasından dolayı hepsini okuyamadığı görülmektedir. K1 kodlu katılımcı Twitter'a her girdiğinde yenilenen enformasyonun bir süre sonra okuma konusunda yorgunluk yarattığını ve bu yüzden de haber okumaktan uzaklaştığını belirtmiştir. Bu dönemde bir diğer nokta ise haberlere sadece göz gezdiren ve istediği zaman geri dönen katılımcıların yüzdesidir. Haberlerin internet üzerinde sürekli olarak var olması ve geri dönülerek okuma imkanı sunması bu durumu oluşturan bir etmen olarak kabul edilmektedir. Duruma örnek olacak şekilde K8 kodlu katılımcı, haberlere istediği zaman ulaşabilme imkanı olduğu için sonradan okumak üzere kaydettiğini belirtmiştir.

Tablo 10. Katılımcıların İnternette Okunulan Haberi Erteleme Durumu

Cevaplar	Katılımcı Sayısı	Yüzde İçindeki Yeri
Evet	10	100.0 %
Hayır	-	-

Katılımcıların tamamı bu dönem içinde internet üzerinde okudukları haberleri daha sonrasında okumak üzere ertelemişlerdir. Bu erteleme bir haber birikiminin ortaya çıkmasını getirmiştir. Haberlerin her geçen dakika kendini yenileyen yapısı da kaydedilmiş haberlerin bir kısmının güncelliğini yitirmiş metinlere dönmesine yol açmıştır.

Sonuçve Tartışma

Dijitalleşme ve beraberinde bireylere getirilen yeni yaşam formları birçok alanda değişimi yaşatmıştır. Bu duruma örnek olarak bilgiye kolay erişim imkanlarının artış göstermesi geçmişle bugün arasında kıyaslama yapılabilmesine olanak tanımıştır. Geçmişte herhangi bir konu hakkında bilgi sahibi olmak için yapılan uzun araştırmalar günümüzde yerini daha kolay ve hızlı araştırmalara bırakmıştır. Bu durum da bilginin doğruluğunun ve değerinin sorgulanmasına sebep olmaktadır. Dijital düzlem içinde bilginin yolculuğu çok sayıda duraktan geçmekte ve bu geçiş esnasında da bireyleri ve onların hayatı yaşayış biçimlerini etkilemektedir. Bu aşamada bireyler kimliklerini dijital platformlara aktarmakta ve bu platformlar kişilerin sanal bir şekilde yanlarında taşıdıkları hal almaktadır. Bilginin platformlara taşınması ve platformlara kolay erişimin gerçekleşmesi de bir noktada bireylerin hafızalarındaki bilgilerin unutulma süresini kısaltmaktadır.

Sosyal medya platformları, wikiler, bloglar, internet siteleri, internet dergi ve gazeteleri, mailler vb. birçok kanal aracılığıyla bireyin yaşamının içine akan bilgiler özellikle infodemi döneminde oldukça zararlı bir potansiyele sahip olmaktadır. Kelime olarak infodemi, yanlış bilgilerin bir yığın oluşturulmuş hali olarak da tanımlanabilmektedir. Özellikle bireylerin en ufak bir bilgiye gereksinim duydukları durumlar çerçevesinde yaşanan infodemik oluşumlar kimi zaman bireylerin hayatlarını tehdit etmektedir. 2020 yılının başlarında ortaya çıkan koronavirüs pandemisi ile birlikte bireylerin daha önce yaşamadıkları bir duruma adım atmaları her türlü bilgiye duydukları ihtiyacı artırmıştır. Bu noktada özellikle sosyal medya platformları üzerinden yalan veya teyit ettirilmemiş haberler çoğalmış ve infodemi salgından daha kötü bir bulaşıcılığa sahip nitelikte görülmüştür.

Bu kapsamda araştırmanın başında belleğini dijital ortama aktarmış olan kişilerin infodemi mücadelesinin çok daha zorlayıcı olacağı düşünülmüştür. Öyle ki kişiler her bilgi arayışında internete başvurmakta ancak internette ise birçok yanlış bilgi yer almaktadır. İnfodeminin sayıca fazla içerik olması durumuna odaklanıldığı bu çalışmada bu içeriklerin kişilerin haber okuma deneyimleri üzerindeki etkisi incelenmiştir..

Katılımcılar haber okumak için bilgisayarlarını çok az açmakta, bunun yerine ellerindeki daha kolay erişim imkanlarını değerlendirmektedir. Bu cihazlar kullanılırken de yüksek oranda sosyal medya platformlarının tercih edilebilir oluşu bilginin akılda tutulmasını daha çok zorlaştırmaktadır. Sosyal medya platformlarına her girişte sayfanın yenilenmesi ve içeriklerin değişmesi kişilerin de her seferinde farklı bilgilerle karşılaşmasının önünü açmış ve bu durum da kişilerin çok sayıda içerikle karşılaşmasını ve bir gördüğü haberi tekrar görmesinin zor hale gelişini getirmiştir.

Katılımcılara pandemi döneminde doğru kabul ettikleri ancak sonrasında yanlış olduğunu öğrendikleri bir bilginin olup olmadığı sorulduğunda %100 oranında bir cevap alınmıştır. Buna göre katılımcıların tümü doğru sandıkları bilginin yanlış bilgiler barındırdığını görmüştür. Bu durum, pandemi döneminde var olan bilginin karmaşa yarattığına dair olan düşünceleri destekler niteliktedir. Doğru bilinen ancak sonrasında doğru olmadığı ortaya çıkan bilgilerin bu karmaşa ortamına zemin hazırladığı düşünülmektedir.

Çalışma çerçevesinde pandemi döneminde okunan haberlerin hatırlanma durumu incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğunun hiçbir haberi hatırlamadıkları görülmektedir. Bu durum, katılımcıların çok haber okumasına rağmen ancak çok azını hatırladığını görmektedir. Bununla birlikte katılımcılar habere sadece göz gezdirmiş ya da haber sayısının fazlalığından dolayı haberlerin tümünü okumamıştır. İnfodeminin bir neticesi olarak fazla sayıda haberin oluşması

bu noktada olumlu bir durum olarak görülmemektedir çünkü haber sayısının artış göstermesi katılımcıları haberlere karşı ilgili yapmaktan ziyade haberden uzaklaştırmış, birçoğunun haberi sonradan okumak üzere ertelemesine sebep olmuştur. Sonradan okunmak üzere ertelenen haberler de bir süre sonra güncelliğini yitirdiğinden genellikle geri dönülmeyen metinler olarak kalmıştır.

Özellikle görülmektedir ki internet ortamında oluşturulan haberler bireylere çok fazla miktarda iletilmekte ancak bu haberlerin kalıcılığı bireylerin hafızasında uzun süre olmamaktadır. Haberlerin sonradan erişilebilmek üzere saklanması da bilginin sayısının artışını tetikleyen bir durum olmaktadır çünkü kişiler doğru ya da yanlış olduğunun farkında olmadan güncelliğini yitirmiş birçok bilgiyi kendi dosyaları altında saklamaktadır. Kişilerin haberlere en çok cep telefonundan ulaşması ve cep telefonlarının da her an bireylerin elinin altında olduğunun bilinmesinden hareketle bu durum bireyleri daha fazla unutma eğilimine sokmaktadır. Haberlerin her an orada olduğunu bilen ve bu haberlere de her an erişim imkânı bulan bireylerin var olması dijital amnezi durumunu daha kolay bir hale getirmektedir. Bununla birlikte haberlerin birçoğunun sonrasında unutulması ilgili metinlerin vermesi gereken etkiyi vermemesini de getirmektedir. Pandemi dönemindeki birçok bilgi kişilerin hafızalarında tutulmayan bilgiler olarak yerini almış ve bireyler de haber okudukça bir önce okuduğu haberi unutmuş; dijital amnezi durumunu daha çok yaşamışlardır.

Kaynaklar

Akyüz, S. S. (2020). Yanlış bilgi salgını: COVID-19 salgını döneminde Türkiye’de dolaşıma giren sahte haberler. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 34, 422-444.

Baş, T., Çamır, M., Özmalda, B. (2008). Odak grubu çalışması. İçinde T. Baş & U. Akturan (Editörler) *Nitel araştırma yöntemleri*. (ss. 103-108). Seçkin Yayıncılık.

Boberg, S., Quandt, T., Schatto-Eckrodt, T., Frischlich, L., (2020) Pandemic Populism: Facebook Pages Of Alternative News Media And The Corona Crisis – A Computational Content Analysis. *Muenster Online Research (Mor) Working Paper*. arXiv e-prints:2004–02566. <http://arxiv.org/abs/2004.02566>

Boyd, K. M. (2000). Disease, illness, sickness, health, healing and wholeness: exploring some elusive concepts. *Medical Humanities*, 26(1): 9-17.

Bradshaw, S. & Howard, P.N. (2018). The global organization of social media disinformation campaigns, *Journal of International Affairs*, 71(15), 23-32.

Budak, F. & Korkmaz, Ş. (2020). COVID-19 pandemi sürecine yönelik genel bir değerlendirme: Türkiye örneği. *Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi*, (1), 62-79.

Eysenbach G. (2020). How to fight an infodemic: The four pillars of infodemic management. *Journal of Medical Internet Research*. 22(6).e21820

Eysenbach, G. (2002). Infodemiology: The epidemiology of (mis) information. *The American Journal of Medicine*, 113(9), 763-765.

Eysenbach, G. (2006). Infodemiology: tracking flu-related searches on the web for syndromic surveillance. *AMIA 2006 Symposium Proceedings*. 244–248.

Eysenbach, G. (2020). How to fight an infodemic: the four pillars of infodemic management. *Journal of Medical Internet Research*, 22(6), 1-6.

Gölbaşı S.D. & Metintaş S. (2020). COVID-19 pandemisi ve infodemi. *ESTÜDAM Halk Sağlığı Dergisi*. (COVID-19 Özel Sayısı), 126-137.

Kleis Nielsen, R., Fletcher, R., Newman, N., Brennen, J. S., & Howard, P. N. (2020). *Navigating the 'infodemic': How People in Six Countries Access and Rate News and Information About Coronavirus*. Reuters Institute for the Study of Journalism

Kümbetoğlu, B. (2005). *Sosyolojide ve antropolojide niteliksel yöntem ve araştırma*. Bağlam Yayınları.

Morgan, D. L. (1997). *Focus groups as qualitative research*. Sage Publications.

Pauliks, Kevin. (2020). Memes of the virus: Social criticism of the coronavirus pandemic on the internet. *Television*. 33. 46-49.

Rovetta A., Bhagavathula A.S. (2020). COVID-19-Related web search behaviors and infodemic attitudes in Italy: infodemiological study, *JMIR Public Health Surveill*, 6(2).

Sarıoğlu, E. B & Turan E. (2020). COVID-19 ile ilgili haberlerde bilginin yeniden üretilmesi sürecinin infodemik açıdan analizi. *Turkish Studies*, 15(6), 819-837.

Sousa-Pinto, B., Anto, A., Czarlewski, W., Anto, J. M., Fonseca, J. A., & Bousquet, J. (2020). Assessment of the impact of media coverage on COVID-19-related Google Trends data: Infodemiology study. *Journal Of Medical Internet Research*, 22(8), 1-12.

Ünal, R. ve Taylan, A. (2017). Sağlık iletişimde yalan haber-yanlış enformasyon sorunu ve doğrulama platformları, *Atatürk İletişim Dergisi*, 14, 81-100.

WHO. (1946). The International Health Conference. New York: 19 Haziran-22 Temmuz.

WHO. (2018). Managing epidemics: Key facts about major deadly diseases. <https://www.who.int/emergencies/diseases/managing-epidemics/en/>.

World Health Organization (2020). Managing the COVID-19 Infodemic: Promoting Healthy Behaviours and Mitigating the Harm from Misinformation and Disinformation, <https://www.who.int/news/item/23-09-2020-managing-the-covid-19-infodemic-promoting-healthy-behaviours-and-mitigating-the-harm-from-misinformation-and-disinformation>.

Yang, K. C., Pierri, F., Hui, P. M., Axelrod, D., Torres-Lugo, C., Bryden, J., & Menczer, F. (2021). The covid-19 infodemic: Twitter versus facebook. *Big Data & Society*, 8(1), 1-16.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınevi.

Yıldız, O. (2017). Pandemik enfeksiyonlar ve seyahat. *Türkiye Klinikleri Infectious Diseases-Special Topics*, 10(3), 305-312.

Extended Abstract

Today, the production of information, which has become more and more unlimited on media platforms, contains many content whose accuracy is not certain and even proven to be inaccurate, but whose dissemination cannot be prevented. At this point, the concept of fake news, which is used to express such information, damages the public's right to be informed, as well as damage the reputation of institutions and organizations that spread the news. Information spreading on social media tools has the opportunity to be manipulated very easily. This manipulated information is sometimes damaging to the individual at the lowest level and to a country at the highest level. Although users are good media literates, the closeness of manipulated information to reality at some point also makes individuals doubtful. The fact that the circulation of the news is very fast and that it is produced by everyone has been the most important factor that casts doubt on the accuracy of the news. Fake news continues to be effective not only when it comes out, but also after that moment, and can affect the masses positively or negatively. At this point, the existing confirmation practices both show individuals how to filter the correct news and reveal the accuracy or falseness of some news. In addition, the necessity of citizens to have a critical perspective on the issue by using their own control mechanisms and being good media literates is also very important. In addition to all these, people's reactions to the news they read may also vary according to the period they are in.

During the pandemic period, public spaces have been replaced by houses, and individuals have tried to communicate with their relatives within the framework of their own means. During this communication, people visited many news channels and wanted to gather information about the new chain of events around them. The pandemic period has brought a situation where the needs of individuals regarding news have increased. Individuals who have not had any previous experience with the coronavirus disease and do not know what consequences this disease will cause needed news on the internet, scientific articles and expert opinions. In this context, the main feature of this period was to seek knowledge. The production of information, which has become more and more unlimited on media platforms, contains many content whose accuracy has not been finalized or even proven to be inaccurate, but whose dissemination cannot be prevented. At this point, the existence of a large amount of information and the inability to determine this information as true or false has also changed the course of individuals' attitudes towards the news. The transmission of information belonging to this period, like a bombardment, from many communication tools, especially social media tools, television, newspapers, magazines and radio, has also made a difference in the point of examining the content to be informed.

At this point in the study, the reader attitudes that accompanied the declaration of the pandemic period as an infodemic were examined. With this aspect, the study wants to measure how readers approached the news in this period. In this context, the study used the focus group method. Since it was not possible to meet face to face due to the pandemic, questions were shared with some of the participants via Google Survey, and a face-to-face survey was conducted with some participants. The answers given by the participants were hidden in order not to contain personal data, and the analysis of the research was carried out.

In this context, four hypotheses were realized among the five hypotheses created. Accordingly, most of the high school graduates preferred to get the news from the printed media. During this period, many of the participants encountered more inaccurate content compared to the previous period. Most of the participants had difficulty in keeping in mind the news they read, they mainly kept one to three news stories in their minds. At this point, although the number of

information that the participants could access was high, it was seen that most of the information accessed was not remembered. As the participants got older, their attitudes towards fake news changed. Accordingly, as the age progresses, people's attitudes towards inaccurate content change. The reason for this situation seems to be that the participants in the older population are not sufficiently aware of the confirmation mechanisms.

It is seen that the participants read more news from the devices that they can easily access. Accordingly, the device with the most news reading was mobile phone. Very few of the participants read the news through printed newspapers, and this segment mainly consists of participants between the ages of 46-60. Many of the participants stated that the information during the pandemic period created confusion. It is thought that the reason for this situation is the news that the participants accepted as true and then saw that it was false. During this period, the participants put the information they read into practice, thinking it was true, and shared it with their environment, and this became a factor that accelerated the spread of fake news.

At the same time, the participants only browsed the news created during this period and recorded them to return later. In this period, it was observed that especially the high number of news affected the attitudes of the participants towards the news negatively. Many participants stated that the high number of news is a negative force for reading news. However, the denial of the news read caused the participants to move away from the news again.

Destekleyen Kurum/Kuruluşlar *Supporting-Sponsor Institutions or Organizations:*

Herhangi bir kurum/kuruluştan destek alınmamıştır. None

Çıkar Çatışması *Conflict of Interest:* Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır. None